

дальших досліджень.

Отже, Макс Вебер перший з усіх західних учених показав, що найбільш яскравим проявом «влади знання» в сучасній раціональній державі є влада саме бюрократичного апарату, так зване «бюрократичне панування». Він вивів ідеальний тип «раціональної бюрократії», чітко охарактеризував її основні риси й функції, показав особливості відносин бюрократії із суспільством і вищою владою та визначив межі влади самого управлінського апарату. Вебер розкрив і негативні аспекти «влади знання» в сучасному суспільстві, показавши, яку загрозу раціональному порядку несе бюрократизація та виділення бюрократії в окремий стан, що керує. Він запропонував і цілий ряд заходів проти посилення бюрократизації, причому деякі з них продемонстрували свою ефективність через багато років. Не можна, проте, заперечувати, що висновки Вебера містили й низку протиріч.

1. Грабар Н. С. Теорія раціональної бюрократії М. Вебера як архетип сучасних теорій публічного управління. *Теорія та практика державного управління*. 2016. Вип. 3. С. 37–43.
2. Єремєєва І. А. Проблеми бюрократії в контексті політологічних досліджень. *Гуманітарний журнал*. 2013. № 3. С. 30–40.
3. Копилов В. О. Теорія раціональної бюрократії Макса Вебера: соціально-філософська концептуалізація ідей влади знання. *Гуманітарний часопис*. 2005. № 3. С. 21–31.

Ядловська Ольга Степанівна

кандидат історичних наук,
доцент кафедри соціально
гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Питання гендерної паритетності залишається гостро актуальним на порядку денному соціально-політичної думки та її розвитку в українському суспільстві. Відразу зазначимо, що в цілому соціальні інститути нашої держави скеровані на побудову взаємовідносин в організаціях на засадах гендерної паритетності.

Це знаходить відображення у ряді законодавчих ініціатив, до прикладу, у Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків», прийнятому Верховною Радою України 8 вересня 2005 р. Як слушно зауважує І. Грицай, цей закон має ключове значення в законодавчому закріпленні (в Україні – *авт.*) ідеї гендерної рівності [1, с. 41].

У питанні забезпечення представництва жінок в органах влади (або збалансованого представництва чоловіків та жінок) внесено зміни до законодавства щодо гендерних квот у списках політичних партій під час виборів до Верховної Ради України та місцевих органів влади. Цікавим є твердження «одна стаття» щодо учасників, зокрема, «представництво однієї статі у виборчих списках депутатів». Таке трактування належності до статі також містить елемент толерантності та паритетності, адже в ситуації щодо розподілу місць у партійних списках наявне чітке превалювання осіб чоловічої статі, тому, власне, законодавчі зміни спрямовані на забезпечення представництва саме жінок. Ідеться про внесення змін до Закону України «Про політичні партії України» від 21 листопада 2013 р. та Закону України «Про місцеві вибори» від 14 липня 2015 р. – представництво у списках кандидатів у депутати 30 % однієї статі. Підкреслимо, що законодавство реалізовано лише частково в ракурсі забезпечення гендерних квот, адже більшість партій не подали списки за цією вимогою, а санкції та обмеження за відсутність чи недотримання гендерних квот не передбачені. Чим фактично і скористались політичні сили.

Для недопущення пропагування гендерних стереотипів, зокрема сексизму, у сфері реклами проводиться робота щодо розробки відповідного закону, наприклад, розроблено Верховною Радою та прийнято в першому читанні проект № 3427, спрямований на протидію дискримінації за ознакою статі у сфері реклами. У законопроекті пропонується внести зміни до Закону «Про рекламу».

Зокрема, визначаються поняття «дискримінаційна реклама» та «дискримінаційна реклама за ознакою статі». Головною метою законопроекту є протидія дискримінації за ознакою статі у сфері реклами та захист прав споживачів реклами шляхом уточнення положень чинного Закону України «Про рекламу» та посилення відповідальності за порушення його вимог [2].

Разом із тим, на наш погляд, потребують законодавчого супроводу питання гендерної дискримінації щодо трудової сегрегації – на сьогодні явища розповсюджені, проте або не відображені в законодавчих документах (шляхи уникнення чи подолання фактів сегрегації), або замовчувані на підприємствах. Ідеться про випадки ейджизму, про недоступ до загальної інформації щодо обов'язків та прав працівника на підприємстві, про непаритетний розподіл робочого часу та виконаних чи невиконаних обов'язків, про ефект материнської стіни, скляної стелі (для жінок) чи соціального ескалатора, ліфта (для чоловіків). Причини для появи таких явищ переважно мають особистісний характер: неформальні стосунки в організації, непаритетний менеджмент із боку керівництва, замовчування проблеми, надання преференцій особам пенсійного віку (або, навпаки, ненадання), низька мотивація працівників щодо виконання обсягів робіт, однакових для кожного та визначених такими для всього колективу й конкретного працівника, небажання займатись самоосвітою та саморозвитком, можливо, через набуття певних досягнень у минулому й небажання підтримувати професійну діяльність на то-

му ж рівні. Однак наведені факти – це все ж похідні діяльності працівників. На наш погляд, слід удосконалювати законодавство задля уникнення та превентивності дій щодо випадків трудової сегрегації.

Відносно успішні ініціативи парламенту з питань гендерного квотування політичних партій та впровадження відповідного законодавства слугуватиме орієнтиром для розробки законодавчих ініціатив у сфері трудових відносин. Зрештою, рівні права та можливості щодо освіти та праці в нашій країні гарантовано Конституцією.

1. Грицай І. О. Теорія гендеру в політології. *Основи теорії гендеру: юридичні, політологічні, філософські, педагогічні, лінгвістичні та культурологічні засади: монографія* / кол. авт.; ред. Л. Р. Наливайко, І. О. Грицай. Київ: «Хай-Тек Прес», 2018. 348 с.

2. Прийнято за основу проєкт Закону «Про внесення змін до Закону України “Про рекламу” щодо протидії дискримінації за ознакою статі». *Верховна Рада України. Gov.UA.* URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Povidomlennya/204339.html> (дата звернення: 27.04.2021).

Яковлєва-Мельник

Наталія Георгіївна

викладач кафедри менеджменту

Національної металургійної академії

України (м. Дніпро, Україна)

ГЛОБАЛЬНІ ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ ПРОСТОРІ ТА УКРАЇНІ

Прямі іноземні інвестиції є елементом складної системи – міжнародної міграції капіталу. Іноземні інвестиції – складний соціально-економічний феномен. Їх обсяг обумовлений сукупністю політичних, правових, економічних та соціальних умов на міжнародній арені та в певних країнах зокрема.

«У 2020 році, через економічні наслідки COVID-19, потоки прямих іноземних інвестицій (ПІІ) у світі знизилися на 42 % порівняно з обсягами 2019-го року та склали \$ 859 млрд», – звітує UNCTAD Investment Trends Monitor.

Особливо спад ПІІ торкнувся розвинених країн – потоки знизилися майже на 70 %. Знизився також обсяг транскордонних злиттів і поглинань – на 43 %.

Зростання притоку іноземних інвестицій змогли продемонструвати Швеція, Іспанія (завдяки приватним акціям у США Cinven, KKR і Providence, які придбали 86 % Masmovil), Ізраїль, Японія.

Також цікавий перерозподіл частки ПІІ відбувся між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються. Країни, що розвиваються, досягли максимального показника світових інвестицій 72 % – це найвищий рівень за весь